

УДК 332.711

О. Панухник

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ЗЕМЛЯ ЯК ЕКОНОМІЧНА ОСНОВА РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Мета реформування адміністративно-територіального устрою полягає у визначенні раціональної просторової бази організації публічної влади задля досягнення доступності і якості надання соціально-адміністративних послуг, ефективного користування публічними ресурсами, сталого територіального розвитку, спроможності адекватної реакції на соціально-економічні виклики і реалізацію державної регіональної політики.

Реалізація реформи дасть можливість: упорядкувати адміністративно-територіальні одиниці, здійснити їх уніфікацію, систематизацію, забезпечити їх порівняльність; підвищити ефективність використання бюджетних коштів, зумовити зростання доходної частини місцевих бюджетів; покращити якість та просторово-часову доступність соціальних послуг для населення; зупинити деградацію сільської поселенської мережі, зменшити соціокультурну різницю між містом та селом; вирішити низку інфраструктурних проблем, таких як транспортне сполучення, вивезення та утилізація сміття, водопостачання, утримання та ремонт доріг; створити просторову основу регіонального розвитку, покращити просторове планування розвитку територій; покращити передумови для пошуків залучення інвестицій; покращити управління земельними ресурсами, знизити корупційну вразливість операцій із землею; удосконалити систему управління територіями. Реформа адміністративно-територіального устрою відкриває перспективи проведення низки інших реформ: бюджетної, податкової, судоустрою, державного управління, освіти, введення страхової медицини.

В сучасних умовах особливо важливим є організація ефективного управління земельними ресурсами промислово-міських агломерацій. Нові вимоги до використання земельних ресурсів об'єктивно обумовлені умовами ринкового господарювання, новим законодавством про землю, загостренням проблем екологічного плану і зумовлюють актуальність дослідження стосовно обґрунтування організації управління землекористуванням промислово-міських агломерацій в ринкових умовах. Ключовою проблемою нинішнього розвитку місцевого самоврядування є обов'язкове запровадження принципу його повсюдності. Вся територія України всуціль розділена між областями, районами, містами обласного значення і там немає білих плям. Якщо взяти карту будь-якого адміністративного району, тієї адміністративно-територіальної одиниці, яка найближча до людей, то більшість землі не належить до відома місцевого самоврядування, цей ресурс фактично нічий, хоча ним і розпоряджаються районні адміністрації. Тому сутністю і серцевиною територіальної реформи, запропонованих змін до Конституції є те, що вся земля, до останньої сотки українського чорнозему має бути віддана у юрисдикцію територіальної самоврядної спільноти. Отримавши землю, громади отримають матеріальну основу своєї діяльності, буде реальним принцип субсидіарності, тобто земля за межами населених пунктів повинна бути передана місцевим громадам. Такий крок суттєво вдосконалив правові норми, які дозволяють суттєво підвищити доходи місцевого самоврядування від використання земель шляхом забезпечення більшої прозорості і ефективності їх використання як головного багатства країни.

Щоб накопичити грошові ресурси для розвитку місцевого самоврядування та реформування адміністративно-територіального устрою потрібно використати процес розмежування земель державної та комунальної власності.